

کتابچه آموزشی برای والدین

تکامل کودکان در ۹-۶ ماهگی

ترجمه و تهیه و تنظیم:

دکتر سیف اله حیدرآبادی، ناهیده حسنی خیابانی، سهیلا علافی

بر گرفته از بروشور آموزشی برای والدین از مرکز ایالتی تکامل کودکان - استرالیا

مرکز جامع
رشد و تکامل
کودکان تبریز

دانشگاه علوم پزشکی و
خدمات بهداشتی درمانی تبریز
معاونت بهداشت

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تبریز
معاونت بهداشت
مدیریت سلامت جمعیت و خانواده مرکز بهداشت استان

تبریز، خیابان شهید بهشتی (منصور سابق)، روبروی خیابان دانشسرا
کوچه میرزارضا، کوچه دوم دست چپ، مرکز جامع رشد و تکامل کودکان

تلفن: ۰۴۱۳۳۳۷۷۴۳۰

شما و شیر خوارتان در شروع این احساس هستید که از نظر حسی و عملکرد، انسان‌های مستقلی می‌باشید. او شروع به نشستن نموده است، دست خود را به سمت اشیاء و جهت گرفتن آنها دراز می‌کند و عملکردی مناسب سن دارد.

او نگران است که وقتی که شما از او دور می‌شوید، شاید برنگردید و او این امر را با گریه کردن بدنبال ندیدن شما یا دور شدنتان به شما می‌فهماند.

اگر شما اشیاء زیادی برای کودکان فراهم نمایید که او بتواند به آنها نگاه کند، لمس نماید و بطور امنی در دهان خود بگذارد، او به شما پاسخ خواهد داد. (اشیاء خیلی کوچک یا برنده و یا مضر از نظر مواد شیمیایی مثل سکه، دگمه باطری و یا حاوی رنگهای سرب دار و برای کودکان خطرناک است)

زمانی که او روی شکمش خوابیده و بازی می‌کند، عضلات گردن و پشت او تقویت می‌شود و در این حالت پاهای خود را به حالت خزیدن در خواهد آورد که بعداً در خزیدن و ۴ دست و پا رفتن به او کمک خواهد کرد.

- تا ۷ ماهگی قاشق را نگه میدارد ولی نمیتواند از آن استفاده نماید.
- شروع به خوردن بعضی غذاهای نسبتاً سفت کرده است.

فهمیدن

یک شیر خوار ۹-۶ ماهه معمولاً:

- تا ۷ ماهگی به بدنبال اشیائی که افتاده است میگردد (اگرشیئی از دستش بیافتد و آن را نبیند به بدنبال آن میگردد).

دالی موشه بازی میکند.

- کلمه "نه" و خطر را متوجه نمیشود.

احتمال وجود مشکل وجود دارد اگر:

- مادر را نمی‌شناسد و به محیط اطراف توجه نمیکند.

گفتار و زبان

یک شیر خوار ۹-۶ ماهه معمولاً:

- تا ۷-۶ ماهگی صداهای یک یا ۲ سیلابی مثل دا دا دا، ما ما ما را میگوید.

- به کسی که با او صحبت میکند گوش میدهد و سپس با صداهای فوق (دا دا دا، ما ما ما) به آنها جواب می‌دهد.

احتمال مشکلی وجود دارد اگر:

- وقتی کسی با وی صحبت میکند صداهای فوق یا دیگر صداها را در نمی‌آورد.

در حدود ۹-۶ ماهگی شما متوجه تکامل واضحی در توانایی فیزیکی و هیجانی وی خواهید شد. شیر خوار شما قادر به حرکت در اطراف خود خواهد گردید و سهم فعالیت و بیشتری در زندگی خانواده خواهد داشت.

● اول و مهمتر از همه این است که او شروع به فهمیدن این امر می کند که او فردی جدا از اطراف خود بوده و بوسیله پوست خود از محیط اطراف جدا می شود (وجود او در دستها و پاهایش تمام می شود). او دیگر تجربه قبلی را ندارد که شناور در دریایی از احساسات و نیازها باشد که بیرون و درون او همه با هم مخلوط باشند. در عوض او شروع به این احساس دارد که او یک درون و یک بیرون دارد و میداند که محدوده بیرونی بدن وی کجا قرار دارد. او شروع به فهمیدن این امر میکند که شما نیز از او جدا هستید لذا این امر هنگامی که او شما را نمی بیند، نگرانش می کند.

● دوماً اکنون او احساس می کند که درون او سازمان یافته تر شده است. او شروع به شناخت و تشخیص احساسات درونی خود میکند و می فهمد که این احساسات متفاوت از هم هستند. برای مثال او شاید اکنون بتواند بین حس گر سنگی و تنها بودن افتراق قائل شود و احتمالاً بتواند به شما سر نخهایی بدهد که آیا شیر میخواهد یا می خواهد بغل شود. او این امر را بدین خاطر می داند چونکه شما به او کمک کرده اید که بتواند این احساسات متفاوت را درک کند. چون به حس گر سنگی او با غذا و به حس تنهایی وی با بغل کردن پاسخ داده اید.

● او شروع به لذت بردن برای خودش میکند. چیزهای ساده ای را که میشناسد تقاضا می کند، دوست دارد که یک شی را نگه دارد یا می خواهد که بلافاصله بغل گردد. علائق او نمی تواند همیشه مثل علائق شما باشد و شاید برای اولین بار احساس کنید که درخواست های کوچک شیر خوارتان، شما را دچار مشکل و اختلاف میکند.

● برای اینکه بغل بشود دستان خود را بلند میکند.

● ژستهایی مثل سرفه و بیرون آوردن زبان را انجام میدهد.

مشکل احتمالی وجود دارد اگر:

● در صورت دیدن افراد آشنا هیجان و شادی را نشان نمیدهد.

● تماس چشمی برقرار نمی کند.

● بوسیله مادر یا یک مراقب آشنا آرام نمیگردد.

مهارتهای حرکتی:

● یک شیر خوار ۹-۶ ماهه معمولاً:

● بدون کمک تا ۸ ماهگی مینشیند.

● تا ۸ ماهگی شروع به حرکت به اطراف بوسیله غلت زدن یا خزیدن میکند.

● میتواند اشیاء را در ۶ ماهگی برداشته و به دهان ببرد.

یک مشکل احتمالی وجود دارد اگر:

● تا ۹ ماهگی هنوز نمی نشیند.

● بدن خود را سفت نگه داشته و نمیتوان او را در حالت نشسته گذاشت.

● تا ۸ ماهگی علاقه به اشیاء نشان نمی دهد و برای رسیدن به اشیاء تلاش نمی کند.

فعالیت های روزانه شیر خوار

● یک شیر خوار معمولاً:

● جهت خوردن میتواند شیشه خود را نگه دارد.

● تا ۸-۶ ماهگی میتواند شروع به نوشیدن از لیوان کند (در صورتیکه لیوان توسط بزرگسالان نگه داشته شود).

او عاشق این است که :

با او حرف بزنید.

به چشمهایش نگاه کنید.

به پشت بخوابد و پاهایش را بگیرد.

به روی شکم بخوابد و سعی کند خودش را به یک اسباب بازی با رنگ براق و یا یک تکه کاغذ برساند و آن را بگیرد.

با شما بازی "این دماغ تو است این دماغ ماما است این دماغ بابا است" را بازی کند.

مکرراً اسباب بازی خود را از روی روروک یا صندلیش پایین بیاورد و از تماشا کردن اینکه شما آن را برداشته و به او بر میگردد لذت ببرد.

با او بازی "دالی موشه" انجام دهید. (صورت خود را پشت یک کتاب یا روسری قایم کنید و هنگامی که سر او را خارج می کنید اسم او را صدا کنید).

هشدار!

اگر کودک شما تا ۹ ماهگی کارهای زیر را انجام نمی دهد با پزشک کودکان مشورت نمایید:

اگر نتواند تا ۹-۸ ماهگی بدون کمک بنشیند.

لیخنديا خنده صدادار ندارد.

گرفتن ، نگه داشتن و تکان دادن اشیاء وجود ندارد.

دست دراز کردن به سمت اشیاء ، گرفتن آنها و گذاردن آنها در دهان وجود نداشته باشد.

وقتی که اسم او را صدا می کنید به سمت شما بر نگردد.

شروع به خوردن غذاهای نسبتاً سفت (قوام دار) نکرده است.

خلاصه

هیجانی و اجتماعی

یک شیر خوار ۹-۶ ماهه معمولاً:

- افراد آشنا را می شناسد و از غریبه ها دوری می کند.
- اگر اسم او را صدا کنید، شروع به نگاه کردن به شما میکند.
- اگر مراقب اولیه (مادر) خارج از محدوده دید او باشد (آشپزخانه) شروع به بیقراری میکند.

- او در عرض این چند ماه افراد مهم و آشنای دنیای خود را می شناسد و بنابراین به غریبه ها حساسیت نشان میدهد. تا ۹ ماهگی او از غریبه ها خجالت میکشد و برای مدتی شاید بخوابد حتی به افرادی که می شناسد خیلی نزدیکتر شود (مثل پدر و مادر بزرگ). با این حال کودکان در این سن خیلی اجتماعی هستند و دوست دارند که با آنها صحبت یا بازی شود.

تکامل فیزیکی

او همه چیز را در دهانش میگذارد. لبها و زبان او حساسترین قسمت بدن او هستند و اطلاعات زیادی برایش درباره بافت، شکل، مزه فراهم میکنند.

- در این ماه او شروع به خوردن بعضی از غذاهای له شده خواهد کرد و بعداً بعضی از غذاهای نرم مثل بیسکویت را با انگشت برداشته و خواهد خورد.

- در اوایل برای اوسخت است که فعالیت خوردن را بخوبی انجام دهد چون او جهت تغذیه قبلاً فقط میمکید ، بنابراین نگه داشتن و جویدن غذا در دهان برای او یک چالش است.

- فقط برای اینکه او سیب زمینی له شده را از دهان بیرون می اندازد فکر نکنید که او حتماً از این غذا متنفر است . او فقط هنوز نمی تواند غذا را در دهان خود نگهدارد. در ابتدا، بافت های متفاوت غذا و آبکی و سفت بودن آنها برای او حس عجیبی بوجود می آورد.

در این مدت ۴ ماه (۹-۶) او قادر خواهد بود که:

- از شکم به پشت و از پشت به شکم غلت بزند.
- میتواند برای چند لحظه و وقتی او را در حالت نشسته قرار می دهید، به تنهایی بنشیند و بعداً می تواند به مدت طولانی و بدون افتادن بنشیند.
- قادر است هنگامی که روی شکم است سر و سینه خود را بلند نماید.
- قادر است بدن خود را با باز کردن بازوهایش از زمین جدا کند.

سپس شروع به حرکت روی شکم خود میکند (ابتدا بصورت خزیدن کماندوئی یعنی بدن خود را با کمک دستهایش به جلو می کشد و بعداً روی چهار دست و پا راه میرود).

• خودش را به جفجغه رسانیده و آن را تکان می دهد.

• اسباب بازی ها را دست به دست می کند.

• پاهایش را پیدا کرده و با آنها بازی می کند و آنها را در دهانش می گذارد.

استفاده از بدن خودشان

دیدن

عضلات چشم وی به خوبی کار می کنند و میتوانند به خوبی روی اشیاء کوچک تمرکز کرده و ببینند. او همچنین درک عمق را پیدا می کند و بنابراین از ارتفاع افتادن میترسد. در ۹ ماهگی او نه تنها افتادن اشیاء را میبیند، بلکه ترسناک بودن افتادن را میفهمد.

شنیدن

او به سمت صداهای آشنا بر میگردد و می خواهد که خودش نیز صدا درآورد. او این صدا در آوردن را نه تنها با دهان بلکه بوسیله کوبیدن اشیاء به همدیگر انجام میدهد.

ارتباط و گفتار

در مدتی که او برای هفته ها در حال غن غن کردن و تولید صداهای ب، گ، گ و سایر صداها می باشد، صدای او اکنون شکل نزدیکتری به کلمات واقعی را می گیرد.

• آواز صدا در آوردن لذت می برد و میداند که او خودش این صداها را در آورده است.

• او صداهای متفاوتی، مثل تولید صدا بوسیله حرکت مکرر لب ها و خروج مکرر کف از دهان همراه با صدای حباب را تجربه، کپی و تکرار خواهد کرد. همچنین صداهایی شبیه کلمات را در خواهد آورد.

• او صداهای متفاوتی برای ابراز هیجانات متفاوت تولید می کند مثلاً حین سر خوردگی و خستگی غرولند میکند و صدای ناله مانند در می آورد و حین شادی صدای جیغ شادی در می آورد که شما می توانید با شنیدن این صداها متوجه حالات هیجانی وی شوید.

• هنگامیکه با او صحبت می کنید او به دقت به شما گوش می دهد و تلاش میکند که با شما صحبت کند و از صداهای خودش برای این امر استفاده می کند.

• او احتمالاً می تواند صداهای بی صدا و با صدا را با هم ترکیب کند و کلماتی مثل باب، باب، ماما یا گایا گایا را از خودش در آورد.

• او شاید بتواند ماما را بگوید (چون می تواند این صداها را پشت سر هم تولید کند) ولی این به این خاطر نیست که او میفهمد این صداها کلماتی هستند که هنگامی که مادرش را می خواند می تواند از آنها استفاده کند (یعنی این ادای تکرار حرف ما-ما-ما معنی دار نیست). حتی احتمال دارد که کودک هنگامیکه میخواهد سر و صدا کند به صورت تصادفی این حروف را تکرار کند.

فعالتهایی برای کودکان ۶-۹ ماهه

او عاشق این است که اشیاء را بدست گیرد و لمس کند (یعنی اشیاء را تکان دهد، به همدیگر بزند و به سمت خودش بکشد).

این فعالیت ها نه تنها سرگرمی خیلی خوبی برای او است بلکه به او کمک می کند که بداند اثراتی بر روی محیط اطرافش دارد و او می تواند کارهایی را درباره دنیای اطرافش انجام دهد.

• اگر می خواهیم که فرزندانمان در آینده هنگامی که بزرگ شدند عملکرد مناسبی داشته باشند داشتن این نوع از فعالیت ها خیلی مهم است.

• در حقیقت او بدین وسیله در مورد مفاهیم متعددی مثل بالا و پایین و رفتن آمدن یاد می گیرد و عاشق بازی هایی است که این حرکات در آن باشند.